

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

РИСТА БАДЕМЛИЋ

УПРАВНИК БЕОГРАДА — ДРЖАВНИ САВЕТНИК

Слику г. Бадемлића изнели смо у 15-ом броју нашег листа у 1897. год. Износићи је сада поново, ми се тиме само одазивамо жељи многих наших претплатника, који раније то нису били, и који нас моле, да у току ове године изнесемо слике свију наших важнијих представника полицијске власти. Испуњујући молбу тих наших претплатника, ми верујемо, да ћемо тиме испунити и своју дужност.

Уз слику г. Бадемлића ми смо у кратким потезима изнели и његову биографију, али је истом о њему врло мало казано. У осталом његов јаван рад и заслуге, како за отаџбину тако и за страну, чији је одлични представник, толике су, да је, у једном листу, као што је наш, и немогуће све то изнети.

По својој служби г. Бадемлић долази у ред наших најстаријих полиц. чиновника. Почев још од 1859. год., када је постао практикантом Управе града Београда, он је, са врло малим прекидом, све до данас, био и остао само примеран и беспрекоран полицајац. Веома су ретки чиновници, који су толико времена провели у једној од најтежих државних служби, као што је то учинио г. Бадемлић.

Његова подобност за полицијску службу, његова чврста воља, беспримерна тачност и правичност, све то обogaћено огромним искуством, уздигли су га постепено до првих положаја у чиновничкој хијерархији.

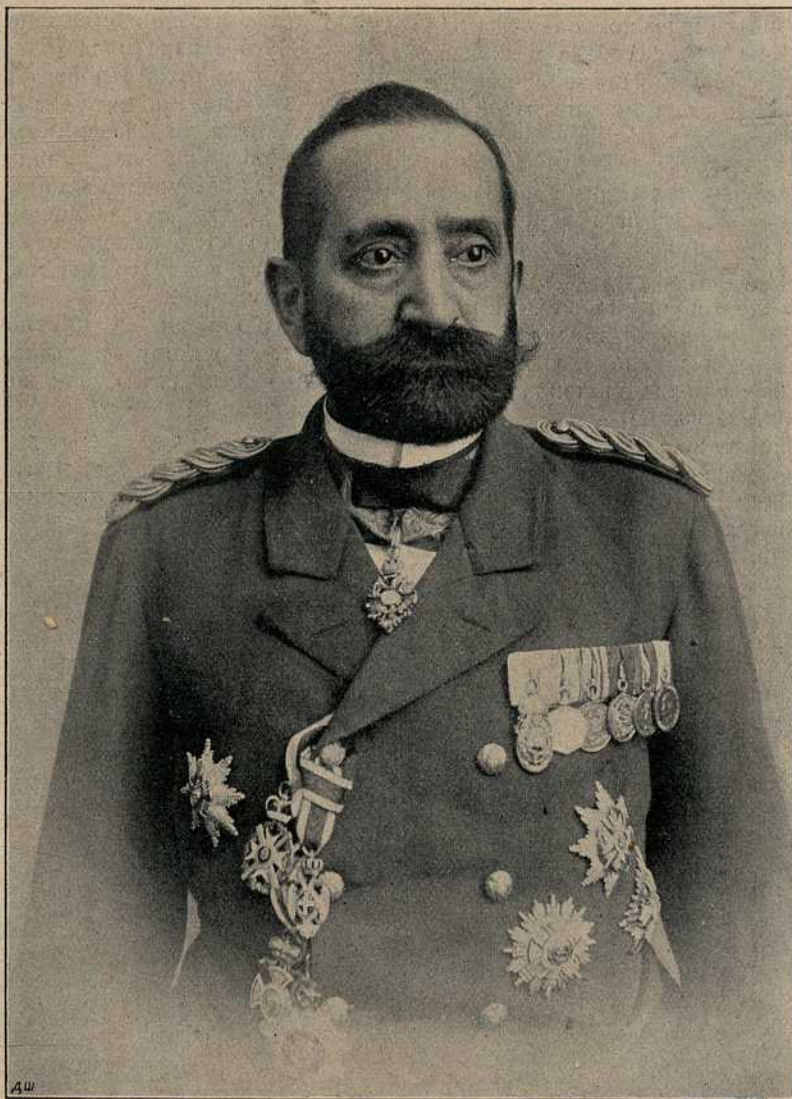
Почев од 1864. год. када је постављен за писара Управе града Београда, г. Бадемлић се је даље овим путем пео уз чиновничке лествице: за начелника среског постављен је 1874. г., за члана Управе града Београда 1880. год., за начелника округа шабачког 1881. год., за начелника округа нишког 1882., за члана Главне Контроле 1887. год., по том је поново год. 1888. враћен за начелника

округа нишког. Као начелник окружни I-ве класе стављен је у пензију 1889. год.

Године 1895. г. Бадемлић је постављен за инспектора министарства унутрашњих дела, априла месеца 1896. г. за управника I-ве класе Управе града Београда, и најзад, новембра 4. год. 1898. постављен је за државног саветника. Као државни саветник задржао је и даље положај управника Београда.

Далеко би нас одвело кад би овде покушали, да изнесемо ма и један део оних успеха, које је престоничка полиција постигла у времену од кад јој на челу стоји г. Бадемлић. Ти успеси толики су, да би се о њима могла читава књига написати. Они су нашу престоничку полицију уздигли на ступањ модерне полиц. префектуре, а њеним чиновницима у велико углед подигли.

За своју ревност, оданост и пожртвовање у служби, г. Бадемлић је од Његовог Величанства Краља Александра и Његовог Величанства Краља Милана одликован овим орденима: сребрном и златном медалом за ревносту службу, споменцом Милоша Великог, споменцом приликом прославе 40-то годишњице Краљеве гарде, Велим Орлом IV и V-ог степена, Таковским Крстом IV, III и II-ог степена са звездом и Милоша Великог III-ег степена. Од Његовог Царског Величанства Франца Јосифа командирским крстом II-ог степена са звездом, од Његовог Величанства Султана звездом Османлије III-ег степена, од Његовог Височанства Кнеза Црногорског Даниловићем Крстом II-ог степена са звездом и од Његовог Височанства Кнеза

Бугарског Крстом за грађанске врлине II-ог степена са звездом.

Сматрамо за дужност да изјавимо овде још и то: да г. Бадемлић има врло великих заслуга за покретање и одржање нашег листа, и да ћемо му с тога ми вазда остати захвални.

КРИМИНАЛИТЕТ И СУГЕСТИЈА

Један прилог од Др. Машке, каетана — аудитора.

(СВРШЕТАК)

Упитан о својој кривици, тврди да не зна како је то било, на име не зна како је доспео иза оградe. Није био пијан, вели, али се апсолутно не може сетити шта је на стражи радио. Морало је на њега неповољно утицати месечина, која је тада била тако јасна.

По том се из посматрања за време од шест недеља истиче:

1. II. Тужи се да је рђаво спавао, расположења је нешто мало смућеног, јер не зна шта се с њим збива и зашто је управо у болници и са свим одвојен, али иначе не показује никакве значајније симптоме. Моли за гастиру.

2. II. Status idem.

3. II. Тужи се да га боли глава и да има тврду столицу, за то преписан лек. Али је по исказу болничаревом добро спавао.

4-15 II. Апсолутно никакве промене, понаша се мирно, једе с апетитом, не показујући велику глад. Сам помаже да му се соба уреди, прозори очисте итд., понаша се у опште потпуно нормално. Када се опет једном потужио да је слабо спавао, није знао да да у опште никаквог одговора на питање, па шта је онда радио кад није спавао. Али болничари јављају да је мирно лежао у своме кревету и, као што они мисле, — спавао. Време до данас провео је на исти начин. Тако се није нашао ниједан симптом, по коме би се могло закључити душевно растројство, само што је увек био миран и врло мало говорио.

Пошто је он за време свога шестонедељног бављења овде остао потпуно једнак, па и за време пуног месеца не показиваше никакву промену свога стања, а у последње време пренет је у болесничку собу бр. 10., где је се опет потпуно нормално опходило са својом околином — то је посматрање закључено и о његовом душевном стању дато следеће: *миљење*.

„За шест недеља, које је време пешак Пур у горњој болници посматран, није показао никаквих симптома, на основу којих би се могло закључити о растројству његовог душевног живота.

Према анамнестичким датама као и према повратним, кратким душевним растројствима, која су сведоци потврдили, даље према нервозним узбуђењима, која су наступала и дуже трајала после несрећних случајева, као и према епилептичним наступима, који су код њега трајали две године — даје се заиста мислити, да су, потпомогнута још алкохолним пићем, могла наступити привремена растројства његове моћи мишљења. Али се такви случајеви за време посматрања нису могли констатовати, што се може објаснити оскудицом сваког телесног и душевног напора и мешања, чега је, дабогме, живот у болници морао бити лишен. Да ли је и у коме степену постојала таква буновност у доба кад је оптужени уочи 1 новембра прошле године учинио кривицу повреде стражарске дужности — не да се с лекарскога гледишта решити.“

Ово мишљење изриче дакле суд, да су код Пуре могле наступити пролазне поремећености моћи схватања, али оставља са свим отворено питање, да ли се заиста са мање или више вероватности може мислити на поремећеност свести оне критичне ноћи, нарочито због утицаја месечине. Биће да су лекари превидели, да судија од стручњака никад не захтева одређен суд — као што он и за суд стручњака као свога „помоћника“ у смислу садашњег законодавства ни у ком случају није везан и да по противречним и кадкад колебаљивим мишљењима пресуђује — већ да је судији довољно кад га стручњак увери, да по сувременом стању науке велика или највећа вероватност говори за истинитост или неистинитост оправдавања оптуженог. Ни један судија не би могао у овом случају питање о кривицу потврдити, да су лекари своје мишљење у томе дали, да са лекарскога гледишта велика вероватност за то говори, да Пур дотичне ноћи није био свесан напуштања своје дужности, а вероватност (не извесност) морала је свакојако бити на једној или другој страни. Горе наведено мишљење није се изрекло за вероватност, већ само за могућност, те тако потпуно остављаше судији, да он сам о томе пресуди. Због тога су лекари позвати да даду прецизнији одговор на управљена им питања, на што су они следеће одговорили:

I. Научно је констатовано да постоји утицај месечине на хиперестетичне нерве. Докле овај утицај домаћа, због оскудице нужног искуства, немогуће нам је дати наш суд, могуће је то, да месечина по кадкад нема никаквог утицаја на лица, која су у погледу своје моћи мишљења односно нервног живота, у опште узев подложна утицуу исте (т.ј. месечине).

II. Пешак Пур био је за време свога бављења у гарнизонској болници положајем своје собе изложен утицају месечине, али се за ово време ипак није показала у његовом понашању никаква ненормалност.

III. Према анамнестичким датама, нарочито према постојећој епилепсији код Пуре, не да се са сигурношћу мислити, да код њега наступају по кадкад пролазне помућености његове моћи мишљења.

IV. Специјално пре повреде дужности у стражарској служби, коју је извршио пешак Пур уочи 1. новембра прошле године, т.ј. пре оног момента, када је ухваћен да се препире с грађанима изван рејона стражарева, и ако неколико часова пре и у непретераној мери попијени алкохол, као и буђење из сна пред последње развођење на стражу, повећало је утицај шкољивих момената на душевни живот Пуров, тако, да се мора признати могућност, да је он критичне ноћи несвесно напустио стражарско место, и да су они симптоми у понашању Пуровом, које су поједини сведоци протумачили као пијанство, изазвани само иритацијом његовог нервног живота.“

И тиме је постављена само „могућност“ помућења свести али питање о (научној) вероватности једва је мало видније истакнуто. Али се истраживање морало прекинути, јер научно констатовани утицај месечине на људе ни у ком случају не оповргава изговор оптуженога. Медицина наука, по изјави лекара, стоји овде пред једном загонетком. С овим судија не би требао да буде задовољан и изгледа да би било потребно поставити следећа питања:

1. Може ли месечина упливистати на свест у људи?

2. Може ли овај уплив ићи тако далеко, да наступи потпуна оскудица у душевном опажању и савршен недостатак сећања на догађаје за време овога стања?

3. Да ли у таквим случајевима таква патолошка стања, као што су констатована код оптуженог, имају нарочити, исти повољан утицај?

4. Мора ли са научног гледишта тврђење окривљеног, да подлежи упливу месечине, односно да је он месечар, означити као неистинито, или који основи говоре за истинитост овога тврђења?

5. Постоји ли с обзиром на анамнезу, његово соматичко стање у понашању пре и после дела, с обзиром на време, доба и место, на искуству медицинске науке основана вероватност за Пурову изјаву, да је се за време дела налазио у стању умне поремећености, које се не би могло свести на пијанство, или који основи говоре с више вероватности против анамнезе?

Ма се стручњак при овом постављању питања морао у неком погледу видети стављен пред нужност да одговори са „то не знам“, ипак би се бар постигло ближе опредељење о неким појавама у понашању Пуровом, а тиме боље обавештаве судије о томе, шта лекару од оправдавања оптуженог изгледа вероватно. А тако је остао потпуно незадовољен наш интерес о питању: држи ли медицинска наука такав утицај месечине, као што Пур тврди, за вероватан или и само могућан, или даје ли се овај случај довољно објаснити и без утицаја месечине; чини ли дакле овај случај прилог ка признању да се казнима дела могу извршити у месечарству или не.

Превео
Жив. А. Ј.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

I

Од једног општ. писара добили смо ову расправу, коју пуштамо у лист без коментара, а у идућем броју казаћемо наше мишљење у детаљима по свима овде изнетим питањима.

По § 116 гр. пост. рок за пресуђење спора грађанске природе не може бити краћи од 8. дана нити пак дужи од 60. дана.

По § 117 истог закона рок овај почиње од дана када је предаја учињена а траје последњег дана до 4. сата после подне. Дан предаје не рачуна се у рок. —

По § 12. истог закона, општински судови позивају парничаре и сведоке „печатом“ или преко служитеља, дакле „усмено“.

По § 13. реченог закона, општински судови примају тужбе и жалбе усмено и писмено а парнице извиђају „просто“. —

Сад настаје питање:

1., Веже ли пропис §§ 116. и 117. гр. пост. и општинске судове у погледу рокова?

2., да ли се општински судови имају у овом случају да придржавају само прописа §§ 12. и 13. истог закона? и

3., Је ли законити рад расматрајућег судије првостепеног суда, ако би коју пресуду општинског суда поништио са разлога: што нема најкраћег рока од 8. дана?

Моје мишљење:

а., Општински судови имају да се придржавају законских прописа који су за њих „само“ и искључиво прописани, а по себице да се користе осталим законским прописима, држећи се у том погледу строго § 6. гр. пост.

Према овоме, за њих је меродаван §§ 12. и 13. гр. пост. а никако 116. и 117. истог закона, и

2., Са ових разлога, незаконит је рад судије првост. суда, који би пресуду општ. суда због краткоће рока поништио. —

Т...

II

По § 128. гр. пост. парничари позвати за пре подне, треба да буду у суду до 9. сати, а позвати за после подне, до три сата по подне. Који до то доба не дође а изостанак не оправда, казниће се.

По § 127. истог закона, којима је одређено рочиште пре подне, не буду код суда до подне, а они којима је рочиште одређено после подне, не буду код суда до 4. сата, сматрају се да нису никако ни дошли.

По § 130. реченог закона који парничар из законих узрока не може доћи на рочиште и ни пуномоћника послати, дужан је „најдаље до дана рочишта“, то суду јавити и поднети за то доказе. Где је ово немогуће обећату заклетву положити.

По § 132. реченог закона, ако му суд поднете доказе не уважи, или ако није за доказ немогућности обећао заклету се, суд ће изрећи пресуду, пошто преслуша страну која на рочиште дође. —

Све ово доведе сачињава и објашњава: до кога доба треба позвати да буду у суду; ако нису дошли, да се казне, да се сматрају да нису никако ни дошли ако не дођу до одређеног времена; ако јаве да не могу доћи и поднесу за то доказе или обећају заклету се, и ако суд доказе не уважи, и да ће суд од свих ових законских прописа изрећи пресуду „само онда, ако поднете доказе не уважи или није заклету се обећао“. У свима другим случајевима, ништа не важи.

Сад настаје питање:

1., Кад парнична страна прими позив на на рочиште не дође нити пошаље пуномоћника, најпосле кад не поступи по § 130. гр. пост. хоће ли се пресуда изрицати пошто се дошавша страна саслуша ако она не тражи продужење рочишта?

2., Сматрали се да недошавша страна на рочиште није саслушана и ако је позив примила у коме је изложено зашта, позива?

3., Је ли због тога што није саслушана, пресуда незаконита?

4., Ако расматрајући судија поништи пресуду са разлога у тач. 2. ове расправе, је ли то његово решење законито или није; и

5., Ако је законито, онда зашта је пропис §§ 139. и 140. грађ. поступка? —

Моје мишљење:

а., Законодавац је изгубио из вида да ово питање прецизно у закону каже, те према томе, без опште седнице касационог суда не могу дати специјалну реч.

б., Површно велим: да, кад парнична страна прими позив у коме се изриком вели зашто се зове, на на рочиште не дође треба пресуду изрећи.

в., Да је ова пресуда праведна, јер је недошавшој страни позната ствар и требала се је користити прописом § 130 гр. пост. а кад је пропустила, она је тиме саму себе довела у положај прописа § § 139 и 140 гр. пост. и тако нека јој буде; и

г., Према овоме незаконито је решење расматрајућег судије којим ништи пресуду због овога случаја наводећи: да недошавша страна није саслушана, јер, позив у коме је казато зашто се зове, саслушање је.

Одговори уредништва

На постављени задатак у 46 броју нашега листа од прошле године правилно су одговорили ови општински писари.

Симеон Д. Филимоновић писар општине Градачке.

Танча Петровић писар општ. Вел. Бананске.

Јездимир М. Обрадовић рачуновођа општ. Плешке.

Милоје М. Гогић писар општ. Пиличке.

Михаило Зекић писар општ. Земљачке.

Милоје Д. Марковић писар општ. Каменичке.

Радисав М. Ђорђевић писар општ. Сибничке.

Васа Ђ. Алексић писар општ. Дебрчке.

Светозар М. Гајић писар општ. Дебрчке, који су се изјаснили, да је радња општ. суда неправилна, остали су одговорили неправилно.

Ми од наше стране, а да би овај задатак расветлили и да би у оваковим питањима дали правилан правац, за поступање у датим случајевима, имамо да додамо то: да је свака општина одговорна, за штету нанету грађанима у своме раду у званичној дужности. Тако ако би извршила општинска власт, у својој званичној дужности, наплатила од кога, по својим извршним пресудама, дуг за каквог повериоца, па дотични чиновник, који је извршио пресуду за наплату, новац упропастио, он стоји према општини одговоран и морално и материјално, а према повериоцу стоји одговорна општина за исплату наплаћене суме, јер грађани се за своје односе нису обратили лично на лице у општини, но на закониту општ. власт по њеној надлежности. Тако стоји и са случајем постављеним у задатку. Општина није могла вршити поновну наплату за попашу од лица, које подноси признаницу, да је исту исплатио општинској власти. Ако је било какве злоупотребе код општинских органа, онда је то требало правилно извидити. Дакле констатовати, то, јели било праксе, да се признаница са подписом председника ваде на преси, даље ко је овим признаницама руковао, је ли председник поред пресе имао и печат — штампил — са кутијом у њему, када то дужник попаше наводи, даље ко је водио рачуне о попашама и је ли то увођено у књиге и какве, одакле би се видело, да ли је овај приход тамо уведен и да ли има још лица, која су овај дуг плаћала те би се онда иста могла позвати и од њих затражити признанице о исплати, и уверити се, да ли су и ове оваког облика, кад би се све то учинило, онда би општ. суд имао резултат одређен да постоји дело проневере и утаје. После овакога стања ствари сва акта о извиђању дела, са својим рефератом послала би среској полиц. власти ради даље истраге и поступања, као надлежној зато.

* * *

На задатак у 47 броју нашег листа од прошле године не правилно је одговорио.

Јездимир М. Обрадовић, рачуновођа општ. Плешке од других писара за овај задатак нисмо добили одговора.

* * *

На задатак у 49 бр. од прошле године правилно су одговорили ови општински писари.

Симеон Д. Филиповић писар општ. Градачке.

Илија С. Симић писар општ. Трбушничке.

Јанићије Николић рачуновођа општ. Власотиначке.

Глигорије Мајдевац, рачуновођа општ. Јасичке, који су се изјаснили да је решење суда општинског неправилно, пошто је по § 466 грађ. суд. поступка и његовим изменама и донунама од 1898 год. требало на парницу упутити напријемника права, јер је исти слабији у праву, пошто пренос удела није извршен код завода, а раније стоји признање о уступци за

наплату повериоца из ове залогe, јер овде још нема државине, када законски пренос није извршен.

* * *

На задатак у 51. бр. од прошле године правилно су одговорили ови општ. писари.

Радисав М. Ђорђевић писар општ. Сибничке.

Љубисав Јовановић писар општ. Витковачке.

Владимир Милојковић писар општ. Орешковачке који су одговорили да је пресуда правилно изречена, што се тужиоц одбија од тражења.

Но ми ћемо овде да изнесемо наше мишљење у томе да разлози за пресуду нису правилни, а зато, што суд није требао тужиоца да одбије на основу застарелости, но да га одбије од тражења као недоказаног. На првом месту тужба му је неуредна, јер хоће своје тражење, да потражује једностраном заклетвом, којој нема места, § 281 и 283. па се ни доцније не наслања за јасан захтев ове законске одредбе, који прецизира, „да онај који хоће као доказним средством, да се користи главном заклетвом, мора исту нудити и обећати, да повраћену заклетву прима.“

Да је овако учинио онда би се спор на основу ових доказа и расправио. О застарелости не би могло бити речи, јер се тражење не оснива на § 12 и 16 трг. закона, користећи се према нетрговцу својим трговачким књигама, када би се у томе случају имао применити § 928 грађ. закона, да му је тражење на основу књига застарело.

АМИН

Слика из планиске Далмације

Написао С. Матавуљ

(СВРШЕТАК)

Капетан Мијаило поново заподену разговор са Шиљчином, који је седео чак у четвртој, петој гомили. Подуже је то трајало, а делибаша као да и не опази да је пред њим вино.

Сви понова заграјаше.

Прошло је доста времена, докле друго неко момче, из гомиле капитана голубићкога не донесе други кабао вина. А пошто се свака гомила снабде пићем, онда тек први делибаша захвати чашом и пружи је старешини. Његове женске поустајаше. Он напиј најстаријему до себе, рекавши само: „здрав Тане!“ и само сркну. Тако се сви обредише. Тако и у другим гомилама. Друга је сдравица била кићенија. Трећа је почела уз буквичку винску песму, коју двојица певају:

„Хајде брате да га запјевамо,
Кад пијемо што да не пјевамо!...“

Четврта се здравица отегла у бескрај, тако да женским, које сваку стојећи саслушају, ноге трну. Њима се не припева свакој на по се, него свима скупа једним стихом, који се понавља, докле се све не обрече:

„Женске главе а јуначке мајке!“

Након једнога часа могло се чути разметање, масна шала, исмевање Котарана и Примораца и Личана, отворено признавање крађа, ит.д. Након два часа, већ се није знало шта ко говори и пева. Шиљчина је опет мудровао и тврдио „да је душа пуша“ да се Бог не пача у људске послове. Пред мрак разиђоше се поерђући.

Глас о великом амину као муња прелете целу Буковицу, Котаре и Лашиковицу, и остави за собом велик страх особито међу православним, јер се верује, да може постићи и онога који је и у далеком сродству са уклетим! И Буњевци*) се прилично препадоше. Настаде неописана зловоља и пометња, те се готово ни о чем другом није говорило. Жене и удовице тумарале су по родбини, узимале на испит сумњиве рођаке и саветовале их да учине што треба; стари људи наговешћивали су то исто и омладини; попови су саветовали са олтара; Никола Шиљчина није избивао из манастирског млина, слушајући шта се прича, нагађајући, домишљајући се, како би се он могао ушлести, да извуче „јабуку“.

Тако протече првих шест дана великога пошта.

На освитак недеље, по најлепшем времену, крену се готово сав планински женски и дечји свет на причест, ка манастиру. Такав је обичај сваке године тога дана. Али, мимо обичај, те године, за децом и женскадијом, пођоше и људи из оба села и засеока, јер се ништа поуздано није знало о Зелићевој ствари. Шарена гомила мотала се по пространим ходницима манастирским. Свих пет калуђера заузети беху исповедањем. Горштили су узалуд питали ђаке: хоће ли бити амина? Ђаци су слегали раменима. Најпосле, кад звона огласише почетак службе, мушкарци сви отидоше пред млин на сунчање и разговор.

Око половине летургије дође стари Мијат Зелић са пет шест Жегарана. Круљани и Голубићани поустајаше и пођоше к њима, али Жегарани навлаш одмакоше и протураше се кроз женске у цркву, али је она била пуна као око. Неки од калуђера викну изнутра: „умири се и умукни народе ристијански!“ Тане, капитан голубићки, одговори: „Хоћемо духовниче, али, после причести, изагните женскиће!“ „Па добро“, одговори калуђер... „Ви, млађе жене и девојке с дечицом, како се која причести, излазите на мала врата у докеат, и онде ћете слушати клетву!“

— Ха, дакле, биће амина! узвикну капитан и удари се рукама по челу... То ти је, ха! Држ' сад!

Сви пребледише и уђуташе и почеше слушати певање кроз нос великог Силвестра, који је био „чредни“, тј. служио тога дана.

Ђаци наврсташе децу, па девојке и младе, па бабе. Како се та поворка смањивала, излазећи кроз споредна врата, тако су људи наилазили с поља. Било је опет вреве и метежа, докле сваки заузео своје место, па се најзад све утиша.

Онда се појави нн дверима отац Силвестар у црној одежди са свећом у руци. Так један стави преда њ наложу са црним пресом и са неком дебелом књигом вишњикастих корица; друга два ђака изнесоше снопове свећица и стадоше их брзо делити. Силвестар расклопи књигу и загледа се мрштећи се. Све се очи стеклоше на њега и сва се лица намрачаше. Стари Зелић поче метанисати. Кад плануше стотине свећица, Силвестар исправи главу.

— Благочастиви ристијани! започе он тихо, малко уздрх-талим гласом... Сви добро знате шта је у прошлу недељу оглашено са овога светог места, каква је страшна претња упућена злотворима Мијаила Зелића из Жегара ако се не покају и Зелићу не намире штету, макар и узели соџбину! Противно свачијем очекивању, зли људи остадоше упорни у злоћи својој, зато ћемо сад метати на њих велики амин, из ове свете и велике књиге Давидове! Кад ја изврнем свећу и узвикнем „а-мин!“, нека сваки од вас то исто учини и рекне! Ко не послуша нека, је и он проклет!...

— Ђаци, звоните! викну пргави Антим.

— О Боже нас сахрани! рече гласно капитан Тане, крстећи се.

Свак промрмља нешто, предохрањујући се од клетве, те је по цркви тугњао жагор. Силвестар је укочио поглед на заглавне леве стране у књизи. Беше то словенска Библија, штампана у Кијевонечерској Лаври, у Русији XVI-ог столећа. По жућкастој, незграпној хартији гмизаху крупна незграпна црвена и црна слова. Беше ту, на врху леве стране почетак страховитог псалма стотину осмог.*) Кад забруја мртвачко звоно, калуђер започе, развлачећи и раздвајући словенске речи изговарајући их по старинском српском начину:

Боже, славо моја, немој мучати.

Јер се уста безбожничка и уста лукава на ме отворише; говоре са мном језиком лажљивим.

Речима злобним са свих страна гоне ме, и оружају се на ме ни зашто.

За љубав моју устају на мене, а ја се млим.

Враћају ми зло за добро, и мржњу за љубав моју.

Постави над њим старешину безбожника, и противник нека му стане с десне стране... —

Калуђер уђута, упре претом на почетак новог стиха и диже главу. Звоно такође умукну. У мртвој тишини, за неколико тренутака, Силвестар је гледао преко збијене, ужаснуте гомиле, која тек тада стаде очекивати нашо страховито. Оданде, где он беше упро претом, то све до краја псалма стихови беху

*) Срби католичке вере. П.

*) У Даничећеву преводу 109; П.

подвучени црвенилом. Значи, да оно што је изговорио, беше као неки предговор, као нека припрема ка правој клетви!

Од једном диже високо свећу и започе викати:

„Внегда судит' са јему, да изидет осуђен, и молитва јего да будет ва грех!“^{*})

Па изврну воштаницу и додаде: „А-мин!“

Звоно јекну, језичац удари само једном: дџам!

Свећице дигоше се у у вис, пламичци се извратише и затутњи по цркви аминање.

Бабама грунуше сузе на очи.

Калуђер настави пређашњим начином:

Нека буду дани његови кратки, и власт његову нека добије други!... Деца његова нека буду сироте, и њена његова удовица!... Деца његова нека се потуцају и просе, и нека траже хлеба изван својих пустилина!... Нека му узме дужник све што има и нека разграбе туђини муку његову! Нек се не нађе нико ко би га љубио, ни ко би се смрљовао на сироте његове!... Натражје његово нека се затре, у другом колену нека погине име њихово!... Безакоње старих његових нек се спомене у Господа, и грех матере његове нек се не избрише!... Љузио је клетву нека га и постигне; није марио за благослов, нека и отиде од њега!... Нек се обуче у клетву као у хаљину, и она нек уђе у њега као вода, и као уље у кости његове!... Нек му она буде као хаљина, у коју се облачи, и као појас, којим се свагда наше!

Амин! Амин! Амин! викао је народ за калуђером, кроз жецање и уздахе, а звоно је потврђивало клетву....

Изидоше сви ћутљиви; не би пића ни весеља као другда, него се разиђоше по обронцима планине, веома погружени!

ГАВРАНИ

Од Л. Сахер-Мазоха

ПРЕВЕО Д-Р М. М.

Беше то из јутра на задушнице. Саонице беху спремне, када Староста са својом младом супругом ситје са широких степеница у замку. Достојанство Старосте у Самбору припадало је већ од три стотине година породици Булгарскога, те тако он задржа ову титулу и тада, када је ово звање већ одавна било укинуто.

Велики, горди племић носаше пољско одело црне боје, огртач од медвеђе коже и калпак од астрахана. Његова супруга, Марија Казимирова, беше одевена црном кадифом. Она дркташе од зиме, када је муж попе у саонице и стеже јаче свој вео.

Булгарски је покри курјачином, а затим саонице полетеше бесно ка пространој равници.

Докле се год могло оком догледати, свуда се простираше само снег, велики тужни мртвачки покров, и сива меланхолична магла.

Из ове магле појави се сада једно јато гавранова, које долажаше у правцу од замка. Када се ови весници несреће сусреташе са саоницама, окружише три пута око њих, затим ћутећи следоваше задуваним коњима.

— Шта значи ово? Зашта супруга Старостина најезжено, и зави се јаче у своју велику бунду од црне кадифе, која је била постављена и оперважена хермелином.

Староста слеже раменима и погледа на страну, где шума беше. Услед холује, ледујаху се мале јеле, које беху покривене снегом, очајном борбом, која личаше на дивљу игру мртваца, а преко њихових црних врхова прелетаху облаци, као духови.

— Тужан дан, промрља Старостина супруга.

— А шта би ти хтела, одговори њен супруг, овај дан припада мртвима.

Пред њима се указа сада један црн брег, који изгледаше као какав велики мртвачки сандук, а сунце излажаше над њим у црном веду. црвено, као фењер који осветљава какву гробницу.

Већ се указаше и торњеви града Самбора.

Једно звонце јекну тужно, као глас детета које плаче, када се загуби у леденој пустари. Лагано, из живог мора магле,

појавише се сањке, у којима сеђаше један свештеник, а затим опет друге сањке са једним сиромашким мртвачким сандуком. Изгледаше као да обоје саонице по снегу пливају, тихо, као Харонов чун, који вози сенке у пакао.

— Погреб, рече Старостина супруга, и прекрсти се. Хрђаво предсказање!

— Уображење, одговори Булгарски. Ако ће нам се догодити какво зло, оно ће бити, па ма ми срели и какве сватове.

— А гаврани?

Староста погледа натраг на мрачну пратњу, која за њима ваздухом пловљаше, па не одговори ништа.

* * *

У Самбору, као и сваке године о задушницама, беше се скупило све племство из околине у старој готској цркви. Средина цркве и олтар беху застрти црном чохом, на којој се блистаху сребром извезене мртвачке главе и прекрштене кости. У средини стајаше велики мртвачки сандук, застрт црном кадифом. Свештеник, у црној одежди, служаше тихо службу пред олтаром, на коме горијаху само две свеће, и ова служба не беше пропраћена ни звуком оргуља, ни песмом, једино, што звонце с времена на време одјекиваше, слично оплакивању мртвих.

Староста одведе своју супругу, после задушне мисе, њеној мајци, госпођи Туркуловој, а он затим оде кући Декановој, код кога ове вечери, по старом обичају, беше чудноват обед.

Пријатељи из младости скупљаху се увек код узвишенога свештеника, који се заједно с њима школовао у језуитском заводу и с њима као дечак проводио време у веселој игри.

У великој сали, застрој црном чохом, беше постављен један дугачак сто. На зиду, иза седишта декановог, који као најстарији председаваше, могла се видети једна мртвачка глава. На столу беху само два светњака сваки са по седам свећа, а било је постављено за четрдесет особа, и ако од верних пријатеља беше присутно само њих 28. Нико није изостао, али постављено беше и за оне, којих одавно не беше више, јер њима беше посвећено ово вече, овај обед.

Пре, но што одоше за сто, стари декан прозва све редом, па када год он прозва име покојног друга, одговараху сви остали у хору: Бог да му душу прости!

Затим заузеше места и обед отпоче. На свршетку сви читаше једну молитву за покојне пријатеље, а последњи устаде декан, да, по старом обичају, принесе умрлима једну дирљиву жртву.

Ћутећи, он подиже пехар и принесе га устима. Сви следоваше његовом примеру и последње капљице просуне на земљу, као жртву умрлима.

* * *

Докле сутон овај тужни дан чињаше још суморнијим, сеђаше Старостиница са својом матером поред великог камина, у коме букташе једно читаво јелово дрво.

— Ти ниси сретна, Марија Казимирова, рече јој мати, ти би требала да имаш деце.

— Бог ме је казнио, промрља лена бледа жена, што сам погазила верност и изневерила љубав.

— Будадаштина, рече мати, заборави већ једном тај дегињаст роман из твога девојаштва.

— А зар се нисам заклела Собјеславу, да нећу никада бити жена другог?

— То је дечија заклетва!

— Не, мати, ја сам крива а и ви са мном, ви сте раздвојили два срца, које је Бог једно за друго одредио; то није добро

— Па ти си љубила свога мужа!

— Тако сам мислила, али сада, сада га мрзим.

Мати заћута, а Марија Казимирова подиже се, обуче бунду и пође к вратима.

— Куда ћеш?

— На гробље. Хоћу да се молим Богу на гробу његове мајке.

Она корачаше брзо кроз мрачне улице, нађе још отворена врата од гробља и уђе унутра. Не беше никога више, до једна стара бакица која сеђаше на једном малом гробу. Свуда беше цвећа са венцима и свугде горијаху мале свећице по гробо-

^{*}) Кад се стане судити, нека изађе крив, и мозитва његова нека буде грех.

вима, и хиљада ових малих пламенова играше као душе, које лутају по сребрној магли.

Марија Казимиrowa нађе гроб госпође Дембинске, клече пред овим и мољаше се Богу.

Када се подиже, угледа пред собом једнога младог човека, који своје велике тавне очи жалосно на њу управи.

— Собјеславе!

— Марија!

Она хтеде бежати, али њене ноге изгледаху јој као укопане.

— Не бој се, рече он, ја те не оптужујем. Ја те љубим, љубићу те вечито, па ма те отерали и прогнали.

— Собјеславе! Смилуј се! Она подиже руке к њему, молећи га: Помисли на Бога, на моју част!

— Ја од тебе не тражим ништа, продужи он, клекнув пред њом, ја те нећу одузети твоме мужу. Ја те љубим, то је све, и ти ми не можеш забранити да те љубим. Он обгрли њена колена и притисну своје усне на њене ноге.

— Боже! Боже! повика она, саже се к њему. да га у чело пољуби, али од једном дође к себи, отрже се и хиташе кроз редове гробова ка излазу.

Када се окрете и баци још једном поглед на драгана своје младости, угледа једну сенку, која иђаше по снегу. Када би то био њен муж? Она се стресе и побеже кроз вратнице.

* * *

Беше ноћ, када се Староста са својом младом супругом повезе натраг. Месец сијаше, дрва и ђермови од бунара, крај пута, бацаху велику сенку, и само у даљини светљаше се магла, налик на зидине сребрна града у руским скаскама.

И опет гаврани.

— Ама шта значи то? упита Старостиница тужно и суморно.

— Можда су осетили лепо плем, који ће им данас у део пасти, одговори Староста прегећим погледом.

Сада је била на чисто лепа жена, која задркта под краљевским хермелином, да је осуђена, да је пропала.

Она сенка на гробљу, то је био Булгарски.

Он ће је убити.

Она стеже зубе и стиште песницу. Беше се решила да се бори за свој живот. Староста спусти своју руку на појас, и она остаде тамо, тамо где су његови пиштољи, њој добро познати.

Она тихо одреша гајтан којим је њена бунда опасана.

Кочијаш седи непокретно на своме седишту, снег веје и баца бели застор између њега и ње, холуја бесни и гаврани гачу. Марија Казимиrowa од једном окрете главу и повика:

— Курјаци!

Староста извуче брзо пиштоље из паса и окрену се на своме седишту. У том тренутку баци му његова супруга гајтан око врата и затеже замку.

— Змијо!

То беше последња реч, коју изусту Булгарски, а у истом магновењу га Марија Казимиrowa удави. Она узе његове пиштоље и избаци мртваца у снег.

Гаврани поздравиле жртву, јасним и веселим криком и навалише жудно на исту.

Сада тек кочијаш окрете главу.

— Гледај преда се, заповеди му Старостиница.

Он послуша.

Она одане ороз на пиштољу, подиже се у саоницама и намести уста од циви испод леве плећке кочијашу. Један пуцањ, који се изгуби у холуји и већ испадше узде из руку несрећникових. Он паде на страну у снег и обоји га својом крвљу.

Старостиница узе чврсто узде и опет појурише сањке напред по снегу кроз ноћ.

Гаврани су међу тим гракћући навалили на жртву, боре се са зимом, која са учешћем простире свој бели мртвачки покров над мртвацем, а у даљини одјекују звонца на саоницама, као последњи уздах умирућег.

САМОУБИЦЕ

(Guy de Maupassant)

с ФРАНЦУСКОГ од — Ј —

(СВРШЕТАК)

Кад се наслоних у фотељу где се сваки дан пре 30 година одмарам и баћих погледе око мене, мене спопаде тако силна жалост, да ми се учини да ћу полудети.

Шта да чиним да се спасем? Свако ми се заузимање одби колико досадно толико беспослено. Најпосле намислим да уредим моје артије.

Одавно мислим, да очистим моје фијоке, јер од тридесет година моја писма и рачуне баћам растурене на једно место и њихов неред често ми је проузроковао непријатност и бригу. Али, и осетих такву моралну и физичку тегобу у самој мисли да уредим ствар, за коју никад нисам имао куражи ни да је започнем.

Опет седох за писаћи сто и отворим га, хтевши да одаберем моје старе хартије и да велики део њихов уништим.

Најпре се збуних пред овом гомплом жутих листова а после неке и узех.

Ох! не дирајте никад ову оставу, ово гробље вајкадашње кореспонденције, ако мислите да живите. И ако га случајно отворите шчепајте обема рукама та писма, зажмурите да ни једну реч не прочитате, да вас ни сам рукопис не баци у море сећања и успомена; баците у ватру те убитачне папире и кад буду сагорели згњечите и њихов пепео у нераспознату прашину... да не би и ви пропали... као што сам ја пропао.

Прва писма, која сам загледао нису ме ни мало интересовала. Она беху скорашња, која сам примао од живих особа које још врло често сретам и којих ме присутност ни мало не дира. Али ме изненада један завој потресе. Ту беше један крупан рукопис упућен на ме и одмах ми потекоше сузе на очи. То беше мој драги пријатељ, онај — друг моје младости, поверених мојих нада и ишчекивања. Ја га видех са свим лепо са његовим детињским осмејком и руком пруженом мени која ми грозничавом језом кости задрма. Јест, јест видео сам га! Наше тувљење је савршеније но васелена, — оно оживљује и оне, који не постоје.

Дрхтавом руком и мрачним погледом ја сам поново прочитао све што ми је он говорио и у мом бедном и узбурканом срцу ја осетих притиске тако тешке да једва и стењући гутах удисаје као онај, коме ноге ломе.

Ја тако понављах цео мој живот, као што се једна велика река понавља. Ја понова познадох људе давно заборављене, којих ни имена не знађах. Само се њихово лице у мени оживљаваше. У писмима моје матере ја нађох старе слуге, изглед и форму наше куће, па и ситне незнатне појединости, уз које се привезала успомена на детињство.

Да, ја сам понова и изненада угледао целу стару ношњу моје матере са разним њеним физиономијама по моди, коју носаше и украсима, које редовно имађаше. Она ме обилажаше и надгледаше понајвише у једној свилоеној хаљини са старим шарамима и ја се сетих једне изреке, коју ми је она, једног дана, носећи ову исту хаљину казала: „Роберте, дете моје, ако не идеш право, ти ћеш остати вечито грбав“.

За тим отварајући другу фиоку ја се и неочекивано нађох пред мојим љубавним успоменама: једна балска ципелица, једна подерана марама, једна сама подвезица, прамени косе, сасушено цвеће: Ови слатки романи мог живота, којих су витешкиње још живе али и оседеле, мене предаде у горко туговање за стварима, које су за навек свршене. Ах! млада лица око којих се коврчила злаћана косица, миловање рукама, поглед који говори, срца која бујно бију, оно смешење, које обећава усне, — оне усне што обећаваху загрљај... и — први пољубац, онај пољубац без краја, који очи затвара и ништи све мисли у неизмерној срећи блиског уживања.

Узев у обе руке две старе залоге одмакле њежности ја их обасух сувишном милоштом и сећањима у мојој разореној души, ја загледах још једном у сваку, па је спустих, и ја претрпех страшнију муку, но што су све уображене паклене муке.

Остало је једно последње писмо. Ја сам га писао, а диктирао пре 50 година мој професор писања.

Његова садржина:

»Драга мамице,

»Данас ми је седам година — доба разумевања, којим се користим, да ти благодарим, што си ме родила.

Твој синчић, који те обожава
Роберт«

Свршено је. Са постанка у ком се и ненадно нађох, бацих поглед на остатак мојих дана. Угледах мрску и усамљену старост, будућу немоћ, и све да је бити — само — свршено, свршено.

Револвер ми је ту на столу. Сад ћу га скресати.... Не читajte понова никад ваша стара писма«.

Ето како се убијају много људи којих се узалудно испитује живот да би се у њему изнашле тешке жалости.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

36

Мармеладов је познаде.

— Свештеника! проговори он загушеним гласом.

Катарина Ивановна приђе прозору, прислони чело на ћерчице и повика очајно:

— О проклети животе!

— Свештеника! изусти опет самртник, после кратког ћутања.

— Отишли-и су! викну на њега Катарина Ивановна; он то чу и ућута. Плашљивим, брижним погледом тражио је оцима; она се опет врати к њему и стаде код узглавља. Он се у неколико умири, али не за дуго. Брзо му се зауставише очи на малој Лидочки (Његовој љубимици) која је у куту дрхтала као у грозници, гледајући га нетренимице својим зачуђеним, детињски пажљивим очима.

— А... а... показивао је он на њу узнемирено. Хтео је нешто да каже.

— Шта би хтео сад? викну Катарина Ивановна.

— Боса! Боса! мрљао је он, показујући полусвесни погледом на босе ножице девојчичине.

— Ћути-и-и! раздражено викну Катарина Ивановна: — сам знаш зашто је боса.

— Хвала Богу, ево доктора! викну обрадовани Раскољников.

Уђе доктор, исправан старчић, Немац, погледајући неповерљиво унаоколо; приђе болеснику, опина било, пажљиво додирну главу и с помоћу Катарине Ивановне раскопча сасвим крвљу натоњену кошуљу и разголити прса болесникова. Целе му груди беху рањаве, изгњечене и раздробљене; неколико ребара с десне стране беше изломљено. С леве стране, баш према срцу, била је злокобна, велика, црно-жута модрица, од силног ударца коњске копите. Доктор се намргоди. Полицајац му је испричао, како је прегаженога захватио чокан и, преврћући га, вукао, на тридесет корачаји по каадрми.

— Чудновато је, како се још и освестио, шапну доктор сасвим тихо Раскољникову.

— Шта мислите о њему? упита овај.

— Тек што није умро.

— Зар нема никакве наде?

— Ни најмање! На последњем је часу... Уз то је и глава веома опасно рањена... Хм. Охо, могла би се пустити крв... али... биће без користи. Кроз пет или десет минута умреће неизоставно.

— Па онда му боље пустите крв!

— Може и то... У осталом, напомињем вам унапред, да то апсолутно ништа неће помоћи.

У тај пар се опет зачуже кораци, гомила се у предсобљу раздвоји, и на прагу се појави свештеник, сед старчић, са светим утварима. За њим је ишао један полицајац, још са улице.

Доктор му одмах уступи место и измена с њиме значајне погледе.

Раскољников замоли доктора, да причека макар мало. Овај слеже раменима и остаде.

Сви одступеше.

Исповест је трајала веома мало. Самртник једва да је ишта добро разумео, а изговарати је могао само испрекидане нејасне звуке.

Катарина је Ивановна узела Лидочку, скинула са столице дечака, и пришавши пећи у угао, пала на колена, а децу је такође наместила на колена преда се. Девојчица је само дрхтала; а дечак, клечећи голим коленима, подизао је равномерно ручицу, крстио се правилно и клањао се до земље, додирујући је челом, што му је, како је изгледало, причињавало особито задовољство.

Катарина Ивановна је гризла уснице и уздржавала сузе; она се такође молила, намештајући по кадшто кошуљицу на дечаку и, не дижућу се, нити прекидајући молитве, стигла је да баца на прилично голишава рамена девојчетова мараму, коју је дохватила са ормана.

Међутим су радозналци стали опет отварати врата из унутрашњих одаја. У трему су се гледаоци збивали све више и више; то беху обитаваоци са свију спратова, који се, у осталом, не усуђиваху прекорачити собњега прага. Целу ову слику осветљавао је само један мали остатак од свеће.

У том се тренутку из трема брзо проби кроз гомилу Пољењка, која беше отрчала по сестру. Она уђе једва дишући од брзога трчања, скиде са себе мараму, потражи очима мајку, приђе јој и рече: »Ево је иде! средла сам је на улици!« Мати је повуче на колена и намести поред себе.

Из гомиле се нечујно и бојаљљиво прогура девојка, и чудновато је изгледала њена изненадна појава у овој соби, у сред сиротиње, дроњака, смрти и очајања. И она је била у дроњцима; украси су њени били јетини, али искићени по сокачком укусу и по правилима и навикама онога нарочитог света, који веома јасно и упадљиво одаје своје намере.

Соња застаде у предсобљу на самоме прагу, не улазећи у собу и гледала, као да није прибрана, и као да није била ничега свесна. Изгледало је као да беше заборавила на своју, јевтино купљену, свилену хаљину, чија отворена боја и сувише дугачки skutови никако не приличаху овоме месту, на свој огромни кринолин који је запремао цео улазак на вратима, на своје углађене ципелице, и сунцобран који је држала у руци и ако јој није био ни од какве потребе; најзад и на свој смењни сламни пешир који је био украшен црвеним перјем. Под тим пеширом, што је мало дечачки накривљен на страну, онажало се ситно болешљиво лице, бледо и уплашено, с отвореним устима и од страха укоченим очима. Соња је имала осамнаест година; била је плава, малог раста и сувоњава, али прилично лепа. Њене плаве очи биле су значајне. Погледала је укочено час на постељу, час на свештеника; као и Пољењка била је задувана од брзога хода. На послетку, неколико речи што се шапатом чуше у гомили, вероватно доспеше и до њених ушију. С обореном главом, пређе праг и уђе у собу, али оста близу врата.

Кад се самртник исповеди и причести, његова му жена опет приђе. Пре него што ће да оде, свештеник је сматрао за дужност да проговори неколико утешних речи Катарини Ивановној.

— А шта ће бити с њима? прекину га она горко показујући на своју децу.

— Бог је милостив; уздајте се у помоћ његову, одговори свештеник.

— Е-ех! Милостив је он, али не за нас!

— То је грех, госпо, грех, примети свештеник вртећи главом.

— А ово, зар ово није грех? рече живо Катарина Ивановна, показујући самртника.

— Они, који су вас нехотично лишили ваше потпоре склоните се, да вам понуде можда какву накнаду, да бар материјално поправе губитак...

— Не разумете ви мене! повика љутито Катарина Ивановна. Зашто би ми се надокнађавало? Сам је као пијан пао под коње! Он потпора! Он је за мене увек био само узрок брига! Непрестано је пио! Подкрадао нас је, само да се дочепав новца, те да га потроши у крчми! И хвала Богу, што умире! Биће мање брига!

— На самртном часу ваља праштати; а то је грех, госпо, таква осећања велики су грех!

Катарина Ивановна се бринула око болесника, давала му је да пије, брисала му зној и крв с главе, намештала му јас-

тук и разговарала са свештеником, доспевајући само по кашпшто, да му се уз посао обрати. Али сад наједанпут осу на њега готово као изван себе:

— Ех, баћушка! То су само речи, празне речи! Праштати! Ето данас би дошао кући пијан, да га нису прегазили. А кошшуља на њему јединица му је, сва изношена и подерана. Он би се одмах извалио да чмава, а ја бих до зоре брчкала по води, прала бих траће његове и дечје, па затим их сушила на прозору, и ту бих чим сване, села да крпим, — ето таква је моја ноћ!... Па нашто онда ту о праштању говорити! И то сам му опростила!

Дубок, ужасан кашаљ прекиде јој реч. Она се искашља у мараму и поднесе је свештенику, болно придржавајући другом руком прса. Марама је била сва крвава.

Свештеник обори главу и не рече ништа.

Мармеладов се налазио у последњој агонији; он није одвајао својих очију од лица Катарине Ивановне, која се поново беше нагнула над њим. Он је све хтео као да јој нешто каже; већ је био и отпочео, с муком мичући језиком и нејасно изговарајући речи, али Катарина Ивановна, сетивши се да он хоће да је моли за опроштај, одмах му подвикне заповеднички:

— Ћути-и-и! Није потребно!... Знам шта хоћеш да кажеш!... И болесник умуче; али у истом тренутку његов поглед, лутајући, паде на врата, и он спази Соњу.

Дотле је не беше приметио, јер је стајала у кути и у сенци.

— Ко је то? Ко је то? протовори он наједанпут промуклим загушеним гласом, сав узнемирен, са ужасом показујући очима на врата, где му је стајала кћи, и напрежући се да се придигне.

— Лези! Лези-и-и! викну Катарина Ивановна.

Али се он ванприродним напрезањем одупре на руке. Плашљиво и укочено гледао је неко време на кћер, као да је не познаје. Па никад је још није ни видео у оваком оделу. Наједанпут је сада познаде понижену, убијену, накинђурену и застијену, како смирено очекује на ред, да се опрости са оцем, који умираше. Бескрајно страдање изражавало је лице његово.

— Соњо! Кћери! Опрости! викну он и хтеде да јој пружи руку, али, изгубивши потпору, сруши се и паде с дивана управо лицем на земљу; похиташе да га подигну, положише га, али њега је већ нестајало. Соња слабо писну, притрча, обгрли га, и тако у том загрљају паде у несвест. Он је умро у њеним наручјама

— Мртав је! викну Катарина Ивановна, кад угледа лешину свога мужа: — па, шта сад да се ради! Чиме да га сахраним! А чиме ћу ове, ове овде чиме ћу сутра исхранити?

Раскољњиков приђе Катарини Ивановној.

— Катарина Ивановна, рече јој, — прошле недеље ми је ваш покојни муж испричао сав свој живот и све околности... Будите уверени, да је о вама говорио одушевљеним, уважањем. Од тога вечера, кад сам дознао, како је он свима вама био одан, и како је, нарочито вас, Катарина Ивановна, поштовао и волео, не гледећи на своју несрећну слабост, од тога смо ми и постали пријатељи... Допустите ми дакле сад... да припомигнем... да се одужим према своме покојноме пријатељу. Ево, узмите... двадесет рубаља, чини ми се, — и ако вам то може помоћи, онда... ја... једном речи, да ћу свратити, — сигурно ћу свратити... ја ћу, може бити, још сутра свратити... С Богом!

(Наставиће се).

Ш А Л А

Кад је кварт врачарски управе града Београда, пре неки дан узео на одговор једног олд. фијакеристу, за неисправност, он је дао овакав свој одговор.

„Истина је, да ми је одело непрописно, неисправно и дотрајало, али ћу се старати да набавим друго;

Фијакер ми је потпуно добар и сигуран, само треба да се лагира и да се изнутра на вратима наместе кваке и браве и да наместим фењере.

Коњи су ми доста добри; истина један ми је мало болестан, и по мало спљив, али још може добро да вуче.

Амови су истина стари, али су јаки и скоро су оправљени. Истина је, да у место једне штрапге служи конопац, но то је

било привремено, пошто је штрапга за време оних великих сметова пукла.

Сат имам, али не ради; зато сам га дао сајдији на оправку.

Нисам никад кажњен за ово, али као фијакерист, кажњаван сам само неколико пута пре 3—4 године.

Полиција, узев у оцену његово признање, и „убедљиве“ разлоге у одбрани, казнила га је са десет динара новчано, и забранила му је радњу док себе и фијакер не доведе у исправно стање.

П О Т Е Р А

На железничком возу од Новог Сада до Титела, украден је 18 прошлог месеца Мартину Цимереру, златару из Панчева један куфер, у коме су биле ове златне и сребрне ствари: осам златних бразлетни са по три дијаманта, једна златна бразлетна са опалом ограђеним дијамантом, једна златна бразлетна са смарагдом, рубином и дијамантом, једна златна бразлетна са три апола и једна опет са разним камењем, три мушка и два женска златна ланца, тринаест пари златних минђуша са дијамантима, рубинима и сафирима, двадесет четири златне игле за машине, пет брилијантских прстенова, деведесет разних дијамантских прстенова, мушких и женских, три сребрне кутије за цигарете, седамдесет и четири пара разних златних минђуша, осам златних гривни, десет златних брошева, педесет разних сребрних и два златна сата, једна златна кутија за наочаре, три златна и 24 никлена цвикера и још многе ситнице, — све у вредности **четири хиљаде осам стотина седамдесет форината**. Аустроугарски генерални консулат у Београду моли све полицијске власти, да обрате најстрожу пажњу на акт Управе града Београда № 1294.

Тоша Н... бив. слуга Живојина Гавриловића, механџије из Белосаваца, среза јасеничког, округа крагујевачког, ноћу између 17 — 18 тек месеца разбио је штапу свога господара и из исте украо и одвео једну Живојинову кобилу са новим прибором за јахање. Украдена кобила длаке је вране, висока је 155 см., има 6—7 год. Крадљивац Тоша има 36 год., високог је стаса, црномањаст. Наређује се тражење. Пронађеног крадљивца са покрађом треба спровести начелнику среза јасеничког с позивом на Бр. 567, или Управи града Београда на Бр. 1243.

Алекса Тодоровић, калфа опанчарски, родом из Крушевца, решењем начелства округа крушевачког од 13. октобра прошле год. Бр. 10839., стављен је под кривичну истрагу и у притвор због повреде тела. Не зна се, где се Алекса сада налази, па с тога поменуто начелство моли све полицијске власти, да га у својим домањима живо потраже, и пронађеног њему стражарно спроведу. Акт Упр. града Београда Бр. 1318.

Ђорђе — Ђока Јовановић, обућар из Паланке, родом из Неузине у Банату, пошто је овде извршио једно злочино дело, он је при хватању испред спроводника незнано где побегао. Ђоки је око 36 год., омален, у опште црномањаст, лица широког, бркова средњих, у оделу црном, половном цивилном, на ногама носи половне чизме, а на глави полован, мекан, црни пешир. Начелник среза јасеничког, окр. подунавског, Бр. 877. моли све полицијске власти, да овога кривца потраже и пронађеног њему под јаком стражом спроведу.

Тихомир Величковић, бив. практикант, решењем среза студеничког од 31. пр. мес. Бр. 1461., стављен је под кривичну истрагу и у притвор због злоупотребе у званичној дужности. Не зна се, где се Величковић сада налази па с тога поменути срески начелник моли све полицијске власти, да га у својим домањима потраже и пронађеног њему стражарно спроведу. Акт Управе града Београда Бр. 1039.

Т Р А Ж Е С Е

Михаила Лазаревића, бив. контролора дувана у Крагујевцу тражи крагујевачки првостепени суд актом Бр. 12840. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом суду, или Управи града Београда с позивом на Бр. 951.

Тијосава Станишића, калфу пекарског, родом из Босне, тражи начелство округа ужичког актом Бр. 16678. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или Упр. града Београда с позивом на Бр. 1315.